

3. Яценюк А.П. Обґрунтування принципів та стандартів банківського регулювання та нагляду// Вісник Української академії банківської справи, 2001, № 1. – С. 3-7.

4. Державне регулювання економіки/ За ред. д-ра екон. наук, проф., акад. АН Вищої школи України І.Р. Михасюка/. – Львівський національний університет ім. Івана Франка. – Львів: "Українські технології", 1999. – 640 с.

5. Новиков А.Н. Основы системы денежно-кредитного регулирования// Вестник ФА. – 2003, № 3 (27)// [www.vestnik.fa.ru/](http://www.vestnik.fa.ru/) [05.02.2005].

6. Хоружий С.Г. Фінансова індустрія: проблеми розподілу регулюючих функцій// [www.horuz.narod.ru/](http://www.horuz.narod.ru/) [17.09.2006].

7. Дмитриченко Л.И. Государственное регулирование экономики: методология и теория: Монография. – Донецк: Изд-во "УкрНТЕК", 2001. – 329 с.

УДК 346.56: 334.735

Магістр Н.М. Міщенко – Львівська КА

## ПОНЯТТЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО ОЦІНКИ

Розглядаються питання трансформації відношень власності в Україні, які висунули перед економічною наукою цілий ряд нових проблем і задач, що раніше не виникали, ще більше загострили проблеми відомі, але ще до кінця не вирішені. До останніх відноситься питання оцінки ресурсного потенціалу підприємства і об'єднань. Проблема полягає не тільки в пошуку відповідей, за допомогою яких показників оцінити ресурсний потенціал, а й у виборі позиції її оцінки.

*Undergraduate N.M. Miscenko – L'viv commercial academy*

### Concept of resource potential of enterprise and problem of his estimation

The questions of transformation of relations of property are examined in Ukraine, which pulled out before economic science a number of new problems and tasks which did not arise up before, a yet more problem was sharpened by known, but yet to the end not decided. The question of estimation of resource potential of enterprise and associations belongs to the last. A problem consists not only in the search of answers, by what indexes to estimate resource potential but also in the choice of position of its estimation.

На нинішньому етапі якісних трансформацій економічних реформ в Україна, забезпечення сталого економічного зростання на основі найефективнішого і комплексного використання ресурсного потенціалу є одним з головних важелів зміцнення позитивних тенденцій у соціально-економічному розвитку держави і пріоритетним завданням державної політики.

В умовах ринку, що характеризується нестабільністю макро- і мікро-економічних факторів, одним з першочергових завдань керівництва стає формування та оцінка поточних та перспективних можливостей підприємства, тобто його потенціалу; збалансування можливостей підприємства з потенціалом зовнішнього середовища для досягнення запланованих задач та з метою виживання в умовах конкуренції сьогодні та в перспективі.

В умовах обмеженості ресурсів в країні саме внутрішній потенціал підприємства необхідно вважати головним ресурсом його розвитку. Забезпечення ефективного використання і подальшого нарощування ресурсного потенціалу має стати одним з головних пріоритетів діяльності як керівництва підприємства, так і усіх його підрозділів.

На сучасному етапі конкурентоспроможність фірми забезпечується переважно нарощуванням наявних ресурсів, впровадження нових технологій,

інноваційних трансформацій. Ринкове середовище висуває жорсткі вимоги до підвищення ефективності використання наявних ресурсів та напрямів розбудови і зміцнення ресурсного потенціалу, зниження затрат на виробництва, підвищення якості товарів.

Науковий підхід до дослідження ресурсного потенціалу передбачає необхідність обґрунтування його теоретичної моделі, що має не тільки найбільш повно відображати даний об'єкт, а й бути інструментом його поглибленого вивчення.

Аналізуючи поняття "ресурсно-виробничий потенціал" серед економістів існують різні точки зору. Одні під ресурсно-виробничим потенціалом розуміють тільки обсяг ресурсного потенціалу, інші – основні виробничі фонди. Звідси незрозуміло, які ж саме основні фонди необхідно включати у даний потенціал. Це в свою чергу створює незручності при визначенні критерію ефективності використання виробничого потенціалу.

В науковій літературі одним з перших поняття "ресурсно-виробничий потенціал" використав А.І. Анчишкін. Він говорив, що "ресурсно-виробничий потенціал народного господарства характеризують виробничі ресурси, їх обсяг, структура, технічний рівень і якість...", включивши в його набір ресурси, які в процесі виробництва приймають форму факторів виробництва. При цьому під виробничими ресурсами він розуміє засоби виробництва, трудові ресурси, а також природні ресурси, залучені в економічну сферу.

На сьогодні розрізняються дві ресурсні позиції щодо концепції потенціалу. Перша – ресурсно-виробничий потенціал являє собою сукупність ресурсів без врахування їх взаємозв'язків і участі в процесі виробництва. Так, Л.І. Абалкін рахує, що потенціал є узагальнена характеристика ресурсів. Як "кількість і якість ресурсів, які є в наявності в тій чи іншій господарській системі" – розуміє ресурсно-виробничий потенціал (РВП) І.І. Лукінов. На думку Д.А. Черникова, РВП характеризується "сукупністю ресурсів без врахування реальних взаємозв'язків, які складаються в процесі виробництва".

Особливістю другої ресурсної позиції є трактування РВП як сукупності, ресурсів, які здатні виробляти певну кількість матеріальних благ, наприклад, Е.Б. Фігурнов рахує, що ресурсно-виробничий потенціал "характеризує ресурси виробництва, кількісні і якісні їх параметри, які визначають максимальні можливості суспільства по випуску матеріальних благ в кожний даний момент". На думку Д.К. Шевченко, ресурсний потенціал являє собою "сукупність виробничих ресурсів, об'єднаних в процесі виробництва, які мають потенційні можливості в області виробництва матеріальних благ і послуг".

Поряд з ресурсним підходом до визначення суті ресурсно-виробничого потенціалу в літературі трапляються і інші дефініції. Так Ю.Ю. Донець, до ресурсного потенціалу включає виробничі фонди і кваліфіковані кадри спеціалістів. Деякі автори вважають щодо складу даного потенціалу повинні входити виробничий апарат, існуюча технологія, природні ресурси, матеріально-сировинні запаси, система комунікацій, техніка, організація і система отримання, переробки і переміщення інформації. невід'ємними елементами виробничого потенціалу, стверджують вони, є науково-технічний потенціал, і кадри виробничої сфери, а також їх кваліфікація і загальна підготовка.

Заслуговує на увагу точка зору тих авторів, які вважають складовими даного потенціалу основні й обігові виробничі фонди, тобто основний й обіговий капітал, а також трудовий потенціал.

Аналіз вище викладених точок зору дає змогу нам визначити ресурсний потенціал як сукупність взаємозв'язаних складових: ресурсно-сировинного і виробничого потенціалу, що спрямовані на досягнення ефективного функціонування виробничо-господарської структури. Кількісні і якісні параметри цих потенціалів, а також їх інтеграція визначають виробничу здатність господарської одиниці.

Ресурсний потенціал може слугувати характеристикою як самих крупних систем (народного господарства, галузі), так і малих, локальних (об'єднання, підприємства). Але при цьому даний потенціал любої із задекларованих підсистем не функціонує ізольовано, замкнуто. Спостерігається процес взаємопроникнення потенціалів "обмін" їх окремими складовими частинами, що призводить до збільшення ресурсно-виробничого потенціалу кожної підсистеми.

Проблеми оцінки ресурсного потенціалу слабо опрацьовані на галузевому рівні, особливо на рівні окремого підприємства. В деяких публікаціях тільки констатується, що питання оцінки ресурсного потенціалу окремих підприємств залишилися в стороні від уваги дослідників.

Для побудови прогнозів, складання планів, прийняття ефективних рішень необхідно мати об'єктивну інформацію про можливості підприємства досягти відповідних цілей в різноманітних напрямках діяльності. Найбільш важливим є отримання сукупної інтегральної оцінки, яка б враховувала всі можливості і всі обмеження.

Оцінка ресурсного потенціалу дає змогу:

- оцінити степінь залучення ресурсів в господарський оборот;
- оцінити степінь використання активної частини потенціалу;
- оцінити ефективність вкладених ресурсів, вкладених в формування і розвиток ресурсного потенціалу.

При оцінюванні розміру ресурсного потенціалу підприємства насамперед необхідно відповісти на такі питання: чи є ресурсний потенціал простою сумою ресурсів; яким чином окремі ресурси включаються в сукупний ресурс? Здається, що на перше питання дає досить ясну відповідь: сама концепція ресурсного підходу до визначення даного потенціалу. На нашу думку, ресурсний підхід не тільки стверджує, що потенціал являє собою сукупність виробничих ресурсів цільового призначення, а й робить очевидною методику оцінки його величини як суму фізичних значень складових елементів.

Під оцінкою ресурсного потенціалу розуміється визначення величини економічних ресурсів, якою володіє і розпоряджається, і економічного результату їх ефективного використання. Оцінка ресурсного потенціалу підприємства може проводитися в натуральному і вартісному вираженнях.

Підводячи підсумок, необхідно відзначити, що трансформація відношень власності в Україні висунула перед економічною наукою цілий ряд нових проблем і задач, які раніше не виникали, ще більше загострила проблеми відомі, але до кінця не вирішені. До останніх відноситься проблема оцінки

ресурсного потенціалу підприємства і об'єднань. Проблема полягає не тільки в пошуку відповідей, з допомогою яких показників оцінити ресурсний потенціал, а й у виборі позиції оцінки.

Існують наступні проблеми оцінки ресурсного потенціалу підприємства, які необхідно вирішити в ході подальших досліджень:

- необхідність розроблення інтегрального показника оцінки ресурсного потенціалу підприємства;
- вирішення проблеми співставлення вартісних і натуральних оцінок елементів потенціалу підприємства;
- розробка системи збору достовірної вихідної інформації;
- вилучення подвійного рахунку при оцінці;
- розробка нових математичних моделей оцінки ресурсного потенціалу;
- розробка і використання коригуючих коефіцієнтів, наприклад таких, що враховують інфляційні процеси;
- розробка методів приведення у співставний вид абсолютних і відносних показників.

### Література

1. Гавва В.Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – С. 220-224.
2. Економіка виробничого підприємства: Навч. посібник/ Й.М. Петрович, І.Г. Устінова та ін. – Львів: Оксарт, 1996. – 416 с.
3. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия: Монография. – Сумы: ИТД "Университетская книга", 2002. – 310 с.
4. Лапин Е.В. Оценка экономического потенциала предприятия: Монография. – Сумы: ИТД "Университетская книга", 2004. – 360 с.
5. Спирин В.С. Анализ экономического потенциала предприятия. – М.: Финансы, 2004. – 112 с.

УДК [336.14 + 658.15]/(477) Доц. Р.Т. Макуцький, канд. екон. наук – Львівська КА

## ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ "ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ" ТА ЙОГО СКЛАДОВИХ

Власне бачення процесів прогнозування, планування, контролю та аналізу руху коштів як теоретико-прикладних важелів моніторингу фінансово-господарської діяльності загалом та процесу обслуговування касового виконання державного бюджету України зокрема. Обґрунтовуючи таку точку зору автор систематизує та аналізує наявні теоретичні напрацювання, побудовані моделі, і на прикладах показує деякі практичні здобутки Державного казначейства України, котрі є у сфері його компетенції.

**Ключові слова:** моніторинг фінансово-господарської діяльності, теоретико-прикладні важелі моніторингу, прогнозування, контроль, аналіз.

*Assist. prof. R.T. Makutskiy – L'viv commercial academy*

### Theoretical and practical aspects of concept "financial management" and his constituents

The author of the article describes the own seeing of processes of prognostication, planning, control and analysis of motion of facilities as the theoretical-applied levers of monitoring of financially economic activity on the whole at of process of maintenance of cash implementation of the state budget of Ukraine in particular. For ground of such point of view an author systematizes and analyses present theoretical works, built a model, and in quality examples points some practical achievements of the State treasury of Ukraine, which take place in the field of his jurisdiction.